

„Minden érdekel. Bennem most minden változik.”

Beszélgetés Sándor Hajnalka koordinátorral

Mátyus Aliz: *Meg tudtam nézni tegnap este – a kondorosi fiatalok által rendbe tett épületben, ami gyönyörűen ki van festve, be van rendezve – egy kézimunka szakkört, ma délután pedig részt vettem egy a környék közfoglalkoztatottainak szervezett közösségfejlesztő tréningen, ahol aktívan jelen voltak a kondorosi fiatalok. Mindabból, ami a szemem előtt zajlott, azt érzékeltem – és ezt elképzelni segítettek az épületbe belépve a falon elhelyezett fotók a felújításról –, hogy itt miközben „lakhatóvá” vált egy épület, közben közösség alakult, aminek megvan egy kemény magja is, amelyik láthatóan jól érzi magát a bőrén, mert úgy gondolja, hogy fontos számára, amibe kezdett. Az is érzékelhető, hogy az elindult mozgások iránt további érdeklődés is van, az új közösségi térbe elég sokan benéznek, érdeklődnek. Milyen folyamat zajlott le Kondoroson?*

Sándor Hajnalka: Ez az egész nyáron kezdődött el, néhány fiatal közöttük én is, kitaláltuk, hogy nem jó az, hogy a fiataloknak nincs semmiféle tevékenysége, amivel hasznosan, együtt el tudják tölteni az időt. A Nemzeti Művelődési Intézet támogatásával sikerült egy olyan heti rendszerességgel működő programot, tevékenységet biztosítanunk a kondorosi piactéren a fiataloknak, ahol

együtt tudtak lenni, úgy, hogy pingpongoltak, társasjátékoztak. Eleinte csak egyének jöttek, azután odaszoktak a csoportok is. Megfigyelhettük azt, hogy kora délután, tehát délután 2-3 órától mindig kint volt valaki közülünk, és volt, hogy este 8-ig, 10-ig kint maradtunk, mi, önkéntesek, illetve azok a fiatalok, akik érdeklődtek és kijöttek játszani. Ekkor merült fel bennünk, hogy ez mind szép és jó, hogy a nyári szünet ideje alatt ezt mi tudjuk működtetni, de mi lesz télen. Jó tanácsokat megszívlevél, sikerült ezt az épületet, amiben most vagyunk megtalálni, és engedélyt kaptunk rá, hogy felújítsuk.

Ez az épület a kondorosi katolikus egyház tulajdonában áll. Miután plébános úr megadta az engedélyt a munkák megkezdésére, voltunk három-négyen, akik a nyár folyamán szépen elkezdtük felújítani. Ezt úgy kell elképzelni, hogy én a negyvenhárom kilométerrel fogtam egy kalapácsot, és elkezdtem leverni a tíz centi vastag vakolatot ott, ahol az elkezdett lejönni. És levettük az ablakokat, lecsiszoltuk őket, újrafestettük, itt mindent a saját két kezünkkel csináltunk meg. Ott, ahol most már ki van alakítva az a gyönyörű iroda, ott hajópadló volt, azt felszedtük, a homokot a fiúk talicskával hordták ki az udvarra. Nem egy olyan képünk van – itt a falon is

kint lóg –, amin látszik, hogy itt milyen pokoli állapotok voltak. Szerencsére kaptunk vállalkozóktól, illetve a települési szolgáltató intézménytől is segítséget. Nyár végére ez a hely szépen kialakult.

Amikor a második kulturális közfoglalkoztatási program elkezdődött, célzottan olyan fiatalokat kerestünk az épületünkbe, akik a program keretében dolgozva ezt a helyet üze-

meltetni tudják. Egyrészt ez volt a szempontunk, másrészt, hogy magukénak érezzék azt a célt, amit mi a nyár elején kitűztünk magunk elé. Ami történetesen az volt, hogy a kialakított épület elsősorban a helybeli fiataloknak kínáljon egy teret, illetve tevékenységeket, amire igény van. Viktor* egy nagyon erős személyiség, neki nagyon örülünk, hatalmas a kapcsolati tőkéje, vonzza magához az embereket, és ide elsősorban ilyen beállítottságú ember kellett. Zsuzsi volt a másik, aki idekerült. Neki szenvedélye a néptánc, nagyon fontosnak tartja, hogy táncoljunk, ő ezt próbálja meg majd becsempészni ide, a mindennapi életünkbe, és ontja magából a programterveket. Attila, a harmadik itt dolgozó fiatal hasonló okok miatt került ide, mint a Viktor, de mivel harmincegy éves, neki más a baráti köre, más az ismeretségi köre, mint a Viktornak, aki huszonhárom éves. Így általuk egy szélesebb réteget tudunk megszólítani és bevonni ezekbe a programokba, nemcsak a szórakozásba, hanem az önkéntes munkába is. Önkénteseket vonnak be maguk mellé, nemcsak az éppen adódó munkákba, hanem akik a későbbiek során is, potenciális önkénte-

sek lehetnek, és segíthetik a céljaink megvalósulását.

Nekem, mint koordinátornak egyrészt az a feladatom, hogy a kondorosi kulturális közfoglalkoztatottak ügyes-bajos dolgait, a papírmunkát, az adminisztrációjukat intézzem, másrészt az Intézet által kiadott feladatok elvégzését koordinálom, kiosztom. Nemcsak a három fiatal között, akik a közösségi terünkben dolgoznak, hanem a tizenkét további kondorosi közfoglalkoztatott között is. Ha kell, és aminek kell, segítem a megvalósítását, amit kell, azt elmagyarázom, akár azt, hogy pontosan mit, hogyan kell csinálni. Két hónap alatt már sikerült megismernem annyira az embereket, hogy tudjam, kihez hogy kell fordulnom, kell-e odaülni mellé külön, és valamit elmagyarázni neki. Ezen felül ide járok az új közösségi terünkbe, és jól érzem magam. Részt veszek a programjaikon.

M. A.: *És miben a legszívesebben?*

S. H.: Az „Újra öltünk, örökítünk” programon, ami most indult be három héttel ezelőtt, kedden volt a harmadik alkalom. Arra kezdtem el járni. Édesanyámmal együtt, tehát sikerült őt bevonnom. Mert ő, amikor csak vissza tudok emlékezni,

ő azóta hímez. Viszont közösségbe egyáltalán nem járt az édesanyám eddig, és én úgy gondoltam, hogy ez talán egy jó alkalom lehet arra, hogy ő is eljöjjön. Ott ülök mellette, ez feloldja őt, ad egy biztonságot neki, és vannak a kézimunkakörben ismerősei, akikkel már vagy tíz-tizenöt éve nem beszélt, elmentek egymás mellett az utcán. Már most elkezdtek beszélgetni, hogy vagy, és emlékszel rám, és de jó! Amellett, hogy közben Anni néni megtanít bennünket hímezni. Ezt én egy nagyon jó dolognak tartom.

M. A.: *Amíg nem volt ez a kezdeményezés, hogy így önkéntesként a fiatalok elkezdtek volna együtt tevékenykedni, addig hogy telt az élet Kondoroson, hogy telt konkrétan Hajnié?*

S. H.: Hazamentem és olvastam munka után, vagy dolgoztam. Illetve van egy szűk, kétfős baráti köröm, néha velük ültünk össze valahol.

M. A.: *Beszélhetünk egy kicsit az előzményekről? Iskoláiról? Korábbi életéről?*

S. H.: Itt, Kondoroson jártam általános iskolába, a középiskolát Mezőberényben végeztem el, kollégista voltam négy évig, ott nagyon szerettem. Ez egy erős iskola volt, a békéscsabai, valamikor Rózsa Ferenc Gimnáziummal szokták hasonlítani, sokat követelettek. Egyrészt én ezért is szerettem. Mindig is szerettem a kihívásokat, és imádtam tanulni. Minden alkalmat megragadok rá, hogy fejlődjek. A kollégium is nagyon jó volt, nagyon kényelmes, és olyan társaság, olyan baráti kör alakult ki, amibe valósággal úgy szippantották bele a tagok az embereket. Soha nem éreztük magunkat magányosnak, ezt nagyon szerettem – és azóta is hiányolom.

M. A.: *És nem sikerült megőrizni kapcsolatot akkorról?*

S. H.: Nem. Szétszóródtunk. Harmincketten voltunk az osztályban. Érdekes módon egyébként az osztályközösségben nem volt olyan erős a kapocs, mint a kollégiumban. Mert a kollégisták esténként összegyűltek egy közös térben és közösek voltak a programjaink a szobatársakkal, a szomszéd szobában lakókkal. Velük tovább is tartott a kapcsolat, de más útra sodort

A nyári önkéntesek: Tokár János, Horcsák Boglárka, Sándor Hajnalka. Az IÖKM lelke: Hronyeczne Paczári Zsuzsa, Medvegy Attila, Rohoska Viktor. Önkéntesként részt vett a munkában Závogyán Magdolna.

minket az élet. Az egyik lány kiköltözött Nagy-Britanniába, és ott dolgozik, a másik elment a Dunántúlra, a harmadik Olaszországban, a negyedik Ausztráliában van. És valahogy elsikadtak ezek a kapcsolatok. Próbálkoztunk egy ideig, de aztán elmaradtak.

Mezőberény után kerültem Szarvasra. Első helyen jelöltem meg, be is kerültem a Pedagógiai Karra. Akkoriban még Tessedik Sámuel Főiskolának hívták. Hat vagy hét évvel ezelőtt. Ott egy tanító szakot elvégeztem, és alig, hogy kikerültem, a diplomám még nem volt a kezemben, mert még hiányzott hozzá a nyelvvizsga, a 2012-2013-as tanévben dolgoztam az itteni általános iskolában az alsó tagozaton, napközis nevelőként egy tanévet. Ez is közfoglalkoztatás volt. Ez nyilván, megmutatkozott az anyagiakban, de volt munkám. És tapasztalatot szereztem. Tíz hónap alatt hiába volt kevés a pénz, rengeteg tapasztalattal gazdagodtam, nagyon sokat tanultam. Nemcsak a kollégáktól, hanem a gyerekektől is, akikkel nap mint nap együtt voltam. Emiatt egyébként boldognak is szoktak néha nézni, hogy én azt mondom, hogy a gyerekektől lehet tanulni, pedig lehet! Csak oda kell rájuk figyelni, és együtt kell lenni velük. Éppen emiatt örültem, hogy a kulturális közfoglalkoztatási programban olyan partnerszervezethez

sikerült kerülnöm, ahol szabad utat engedtek az én ilyen jellegű ötleteimnek. Egy helytörténeti kiállításon dolgozom, és bevitettem a pedagógiai ismereteimet, illetve a pedagógiai érdeklődésemet a munkába, és hagyták.

M. A.: *És hol tart ez a helytörténeti kiállítás?*

S. H.: Folyamatosan bővül. Egyébként ennek is megvan a maga története. Egy magán fotógyűjteményből alakult ki, amit nyilvánosságra hoztak, és a helyi lakosok, illetve az innen elszármazottak folyamatosan hozzák, már negyedik éve a maguk régi tárgyait, régi fotóit. Elküldik e-mailben,

behozzák eredetiben, beszkenneľjük, magunknak lemásoljuk, katalogizáljuk őket, és folyamatosan bővül az állandó kiállításunk. Emellett időszakos kiállításokat is szoktunk rendezni. Nyárra összehoztunk egy Kondoros sporttörténetéről szóló kiállítást. Ennek bizonyos részei még megtekinthetők a múzeumban, az állandó kiállításon, illetve egy „Épületeink régen, és most” fotókiállításunk is van, amit a közfoglalkoztatott kollégákkal készítettünk el. Kiválogattunk régi képeket, azután ugyanabból a szögből lefényképeztük őket, hogy most a helyén ez van. Például Kondoroson volt sok évvel ezelőtt egy mozi, ott ma egy park van. Ugyanabból a szögből lefényképezve, egymás mellé téve, meglehetősen elgondolkodtató látvány. Hová és mennyire fejlődtünk. Ezt természetesen a gyerekek is szeretik, jönnek, megnézik, a múlt héten játszóházat szerveztünk nekik, őszi szünet volt. Imádták! Igyekszünk az ő foglalkozásaikra is a régi emlékeket bevinni, a régi kulturális vonásokkal őket megismertetni. Készítettünk velük csuhébabát, amit én úgy tanultam meg elkészíteni, hogy egy évvel ezelőtt egy idős, kondorosi néni interjúvoltam meg. Ő mesélte el, hogy hogyan készítették a csuhébabát, és mi ezt adjuk tovább a gyerekeknek.

M. A.: *Bekerült-e valahova ez a beszélgetés a kondorosi nénival, ahogy ő mesél, hallhatják-e, olvashatják-e az emberek?*

S. H.: Egyelőre még nem. Tervbe van véve. Kérésre megtekinthető, de

nincs még annyi és olyan minőségű anyagunk, amit nyilvánosságra tudnánk bocsátani. De számon tartjuk, hogy akikkel érdemes és lehet, készsünk beszélgetést. És csináljuk is, folyamatosan. Azokkal is, akik fotót adnak. Hogy az életükről is, ami lehet, kiderüljön. Folyamatosan kérdezzük. A január elég csendes szokott lenni nálunk, benn a múzeumban, kevés a látogató, ilyenkor szoktunk kimeni terepre. Mi így nevezzük, amikor felkeressük az idős kondorosiakat, az emlékeiket összegyűjtjük, kérdezzük, hogy meginterjúvolhatjuk-e, van-e régi tárgya. Nagyon-nagyon szívesen beszélnek. Egy ilyen délután négy-öt óra hosszat el szokott tartani, amikor észbe kap az idős néni, hogy „Jaj, úristen, besötétedett, és nem ettem meg az állatot!” Mert annyira belemerül a saját emlékeibe. És ezt nekünk is nagyon jó átélni. Hallgatni azokat a régi emlékeket, ahogy a felszínre jönnek. Ez mind érték.

M. A.: *És ki szokta gépélni a beszélgetéseket?*

S. H.: Mi szoktuk. Akik a múzeumban dolgozunk.

M. A.: *Nekem az a frissen szerzett pápai tapasztalatom, ahol módomban állt megcsinálni a város folyóiratát Szélesvíz címmel, hogy még egy ilyen tevékenység is, mint a gépélés, létrehoz közösséget. Egyrészt egységé lesznek, aki csinálja a beszélgetést, és aki gépeli. Lehet amiatt szívesen gépélni valamit, mert érdekes. És érdemes nem mindent magának csinálni*

az embernek. Ha valakinek arra van adottsága, hogy emberekkel foglalkozzon, gyerekeknek csináljon alkalmakat, akkor lehet, hogy a gépélést át kell engednie másnak. Hadd kapcsolódjon be ő is a munkába, hadd kötődjön. Amit lehet, érdemes átengedni.

S. H.: Igen. Ezen gondolkozunk. Folyamatosan próbáljuk egyébként bővíteni az önkéntesek körét. Mi egy alapítvány vagyunk, a kulturális közfoglalkoztatási program fogalmi szertint a programban a partnerszervezet. Az alapítványunk nehezen jut anyagi forrásokhoz, tehát, nyilván nem tud szerződéssel embereket felvenni, csak önkéntesként tudnak dolgozni emberek. Ezt folyamatosan bővítjük. Nóri kolléganőm úgy került a múzeumba, úgy ajánlották fel neki az állást, hogy bejárt hozzám. Ő nekem egy nagyon jó barátanőm, általános iskola óta. Bejött hozzám, amikor én elkezdtem ott dolgozni, az első kulturális közfoglalkoztatási programban, és megkérdezte, hogy mit csinálok. És nem is tudom már, mit csináltam, talán valami játszóházat vagy órát készítettem elő akkor is, tetszett neki, és megkérdezte, hogy segíthet-e. Mondtam, persze, miért ne segíthetne, legalább hamarabb készen leszünk, és közben úgyis meg tudjuk beszélni, amiért egyébként bejött. És elkezdett rendszeresen bejárni. Nem egyszer rajtakapta a kuratóriumi elnök, hogy ott van bent nálam, és azután már kérte is, hogy jöjjön. Önkéntes szerződést kötött vele nyárra, a nyári nagy rendezvé-

nyünket úgy csináltuk végig, hogy én is önkéntes szerződéssel voltam, a Nóri is önkéntes szerződéssel volt, mert akkor éppen nem volt kulturális közfoglalkoztatási program. Nórinak így adódott önkéntesként munkára lehetőség, mert egyébként nem talált munkát itt helyben, és ez egy nagyon jó lehetőség volt neki.

M. A.: *A partnerszervezet pontos neve hangzik?*

S. H.: Kondorosiak Baráti Köre Közhasznú Alapítvány.

M. A.: *Köszönöm. Még szeretném, ha beszélne egy kicsit a jövőről. Szarvas után itthon tanított Kondoroson, aztán jött a múzeumi munkalehetőség, Hajni a szüleiével él, megkérdezhetem, hogy minek örülne, ha magát milyen helyzetben, milyen tevékenységben látná – öt év múlva vagy a későbbiekben, mondjuk egyszerűen csak, a jövőben?*

S. H.: Bennem most minden változik. Amióta bekerültem ebbe a közösségbe, és főleg a nyár óta, amikor találkoztam Závogyán Magdolnával, aki nagyon nagy hatással volt az egész világgépemre, azóta nem tudnék választani, hogy mit szeretnék csinálni, mert minden érdekel. Bekerültem ebbe a szerepbe, amiben vagyok, és én azt mondom, hogy igen, én ezt is nagyon szívesen csinálnám. De ha visszahívnának itt, Kondoroson tanítani, annak is nagyon örülnék. Ha továbbtanulhatnék közművelődési szakembernek – ha meg lenne hozzá az anyagi lehetőségem, mert azt tudom, hogy tanfolyam indul, csak anyagilag nem engedhetem meg magamnak egy közfoglalkoztatási fizetésből –, én annak is nagyon örülnék. Dolgoznék ezen a szakterületen nagyon szívesen tovább. De ugyanígy szívesen tanulnék idegen nyelveket, lennék tolmács. Szeretnék mesekönyvet írni! Sok minden van, aminek örülnék. És ezeket nem tudom sorba tenni, hogy mi az az egy, amit igazán szeretnék. Most, ha rá gondolok, foglalkozni mindegyikkel szeretnék.

M. A.: *Ez a mindent szeretni tudás, mindennel szívesen foglalkozni akarás, ez azóta alakult ki és erősödött fel, amióta Hajni belekerült egy áramlatba, ami megérintette a kondorosi fiatalokat?*

S. H.: Igen.

M. A.: *Ennél az állapotnál nincs jobb, mert ez viszi az embert. Tevékenyebb lesz és tervekkel teli állapotba kerül. Kérdezném, mert hogy azt nem mondja ki az ember előzmény nélkül, hogy szeretnék egy mesekönyvet írni, ha ennek nem lenne előzménye. Szokott írni?*

S. H.: Igen. Bár, az utóbbi fél, egy év során nagyon keveset írtam.

M. A.: *Hát, ha az ember belekerül ebbe az áramlatba, akkor nem ír. Ezt a helyzetet én is ismerem, én is benne vagyok ebben az áramlatban.*

S. H.: Egyébként gimnázium óta írok. Akkor a Bárka folyóiratnak volt egy novella pályázata, amin különdíjas lettem. Ez nekem adott egy olyan lökést, hogy írni kezdtem a fióknak. Ez olyan tíz évvel ezelőtt történt. Nagyon-nagyon rég volt már. El sem hiszem, mert nem érzem, ez a tíz év úgy ment el. Tehát az a lényeg, hogy írok verseket, írok meséket, illusztrálok is ezeket a meséket. Nagyon szeretek rajzolni. Facebookon megtalálhatóak rajzaim, írásaim, külön albumba téve, a profilomon. A mesekönyv gondolata úgy alakult ki bennem, hogy amikor interjúztam, találkoztam néhány helyi legendával. Nem mondták el a történetet, csak utaltak arra, hogy van. Mert, hogy „butaság”, „Nem akarom hozzá a nevem adni”, és a többi. Viszont nekem

az jutott eszembe, hogy itt Kondoroson nemcsak a nagy falu volt, hanem kinn, a majorságok, és mindegyiknek megvan a maga legendája, mítosza. Kezdve a „Mitvisz”-től – a Mitvisz egy kitalált lény –, egészen a, nem tudom én milyen boszorkány él benn a faluban történetig, amiből csak egy kis csipetke van. És nekem az az ötletem támadt, amit még nem mondtam senkinek, hogy ezeket össze kellene gyűjteni, megtudni róluk minél többet, és azután egy-egy mesévé feldolgozni őket.

M. A.: *Hát ez nagyon jó!*

S. H.: Illusztrálva. Ennek a lépései még körvonalazódnak a fejemben, illetve, végiggondolom, hogy kitől tudnék ehhez segítséget kérni. Nyilván van helytörténeti gyűjtemény Kondoroson, bár úgy tudom, hogy ilyenekkel nem foglalkoztak még, hanem csak azokkal a dolgokkal, amik hitelesek, amiket történelmi adatokkal alá tudnak támasztani. Nagyon kevesen fókuszálnak erre, pedig szerintem ez árul el a legtöbbet egy településről, a múltjáról, a lakosságáról. A 10 éves tervemben benne van egy ilyennek a létrehozása.

M. A.: *Hajni szülei, nagyszülei ide valók? Kondorosi az egész család?*

S. H.: Nem. Édesanyám apai ágon kondorosi, anyai ágon bucsai. Édesapám édesapja erdélyi magyar volt, az édesanyja – sajnos már nem él – a békészbai szlovákságból való. Színes a családfa.

M. A.: *És mivel foglalkoznak Hajni szülei?*

S. H.: Édesapám egy itteni takarmánykeveréssel foglalkozó cégnél dolgozott majdnem 30 évig, azután leépítés volt náluk, közben édesapám megsérült, összetörte a sarkát, és betöltötte az 50 évet. Felépülése óta, közfoglalkoztatottként dolgozik a szarvasi vízügynél. Édesanyám több mint tíz éve rokkant, le van százalékolva, a gerince beteg. Most már műteni sem lehet. Ennek ellenére talált magának csökkent munkaképességűeknek való munkát, Gyomaendrődön, gyárban, véce illatosítókat, tisztítókat csomagol és ellenőriz, napi négy órában. A két fiútestvérem közül az egyik itt dolgozik Kondoroson egy karosszériajavítással foglalkozó cégnél. Jobban keres, mint én, de meg-

élni nem tudna belőle. Mindhárman otthon élünk a szüleinkkel. A másik testvérem édesapámmal dolgozik a vízműnél.

M. A.: *És ők nem is akartak tovább tanulni?*

S. H.: Ők nem igazán szerettek tanulni és iskolába járni.

M. A.: *És milyen a család légköre és hangulata? Jó otthon lenni?*

S. H.: Jó, én így érzem. És ennek nagyon örülök. Mert sokkal jobb egy olyan házba hazamenni, ami otthon.

M. A.: *Ez mennyire így van! Hajni, és terve, család, gyerekek?*

S. H.: Szeretnék majd. Majd, egyszer.

M. A.: *És, van valami elképzelése Hajninak arról, hogy milyen legyen a férje?*

S. H.: Szeressen! És én is szeressem! Ennyi. Nagyon szeretném, ha a gyerekeim az intellektuális képességekben hozzáam hasonlítanának, intelligencia és kreativitás, nagyon szeretném, ha ezeket örökölné tőlem az az egy-két-három gyerek, ha egyszer összejön.

M. A.: *Akkor ezek szerint nem lenne fontos az, hogy a férjnek ugyanilyen képességei legyenek?*

S. H.: Egy bizonyos intelligenciaszint fontos, de szerintem az fontosabb, hogy támaszkodni lehessen a másikra, és ez kétirányú legyen. A szerelem, a lángolás az elején nyilván, nagyon jó, de azért tudjuk azt, hogy az el fog múlni egy idő után, és lesz belőle egy szeretet. Egy másfajta szeretet. És szerintem ez is nagyon fontos. Ez családalapításnál mindenképpen meg kell, hogy legyen, mert anélkül nem szabad gyereket vállalni. Erre van a gyerekeknek a legnagyobb szüksége.

M. A.: *Hajni, azt hiszem, hogy jó lesz majd gyerekeknek lenni abban a családban.*

S. H.: Nagyon remélem.

M. A.: *Köszönöm a beszélgetést. És maradjunk kapcsolatban egymással. Az e-mail címem eleve ott van a Szín – Közösségi Művelődés folyóirat minden számában, a tartalmat követően. Ha bármiről úgy gondolja Hajni, hogy abból a tapasztalatból, ami nekem van, használható, akkor nagyon szívesen! Még egyszer is köszönöm.*

S. H.: Én is köszönöm.